

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
Факультет социокультурных коммуникаций
Кафедра культурологии

НАЦИОНАЛЬНЫЕ КУЛЬТУРЫ В МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

**Сборник научных статей
по материалам
VI Международной научно-практической конференции**

(Минск, 8–9 апреля 2021 г.)

Минск
«Колорград»
2021

УДК [008+316.77](082)
ББК 71я43
Н35

Рекомендовано
Советом факультета социокультурных коммуникаций БГУ
26 октября 2021 г., протокол № 3

Редакционная коллегия:

кандидат филологических наук, зав. кафедрой культурологии М. Ю. Шода
(главный редактор); старший преподаватель Т. С. Супранкова
(ответственный редактор); доктор исторических наук,
доктор педагогических наук, профессор С. В. Снапковская;
кандидат филологических наук, профессор Г. В. Синило;
кандидат культурологии, доцент И. В. Воробьева; кандидат культурологии,
доцент Э. А. Усовская; старший преподаватель Е. К. Сельченко;
старший преподаватель Т. В. Зайдадь

Рецензенты:

директор департамента по туризму Министерства спорта и туризма
Республики Беларусь, кандидат культурологии,
доцент *Воронович Ирина Николаевна* (Минск, Беларусь);
профессор кафедры зарубежной литературы Ереванского государственного
университета *Симян Тигран Сержикович* (Ереван, Армения)

Национальные культуры в межкультурной коммуникации : сб. науч. ст.
Н35 по материалам VI Междунар. науч.-практ. конф. (Минск, 8–9 апреля 2021 г.) /
редкол.: М. Ю. Шода (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Колорград, 2021. – 400 с.
ISBN 978-985-896-068-1.

В сборник вошли статьи, подготовленные по результатам выступлений на VI Международной научно-практической конференции «Национальные культуры в межкультурной коммуникации». Конференция была проведена 8–9 апреля 2021 г. кафедрой культурологии факультета социокультурных коммуникаций БГУ. В статьях, вошедших в сборник, рассматриваются актуальные проблемы межкультурного взаимодействия в историческом, региональном, глобальном, социально-педагогическом, художественном, лингвистическом и других аспектах. Рекомендовано студентам, преподавателям и всем интересующимся проблемами межкультурного взаимодействия.

УДК [008+316.77](082)
ББК 71я43

ISBN 978-985-896-068-1

© БГУ, 2021
© Оформление. ООО «Колорград», 2021

ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЯ СПАДЧЫНА БЕЛАРУСІ З АСАБІСТЫМІ АЎДЫЯГІДАМІ «KROKAM»

**Я. С. Зяноўка, Э. У. Русецкая, З. А. Дзенісюк,
А. Я. Драгун, А. У. Унучак, Н. В. Анофранка,
Д. І. Латышэвіч, В. А. Захар’еў, Ю. С. Гецэвіч**

АІПІ НАН Беларусі, вул. Сурганава, 6,
220012, Мінск, Рэспубліка Беларусь
e-mail: evgeniakacan@gmail.com, ruselina@gmail.com,
d.denissyuk@gmail.com, ndrahun@gmail.com, unuchak@gmail.com,
anofranka.n@gmail.com, david.latyshevich@gmail.com,
delfvad@gmail.com, yuras.hetsevich@gmail.com

У дадзеным артыкуле разглядаецца праблема захавання культурна-гістарычнай спадчыны Рэспублікі Беларусь у інфармацыйна-лічбавай прасторы. Асобая ўвага надаецца культурнаму турызму і асабліва інтэрактыўным аўдыягідам, якія ў сучасным асяроддзі даюць магчымасць азнаёміцца з захаванымі славутасцямі і мясцінамі нашай краіны. Таксама прадстаўлена вэб-платформа «Krokam», якая змяшчае разнастайныя аўдыягіды па гістарычных падзеях, культурна-гістарычных мясцінах, выставах і музеях у адкрытым доступе.

Ключавыя словы: культурна-гістарычная спадчына; культурны турызм; аўдыягід; анлайн-платформа; прыкладанне; музей; выстава.

HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE OF BELARUS WITH «KROKAM» PERSONAL AUDIO GUIDES

**Ja. S. Zianouka, E. U. Rusieckaja, Dz. A. Dzienisiuk,
A. Ja. Drahun, A. U. Unucak, N. V. Anofranka,
D. I. Latysevic, V. A. Zacharjeu, Ju. S. Hiecevic**

UIIP of NASB, Surganova st. 6, 220012,
Minsk, Republic of Belarus
e-mail: evgeniakacan@gmail.com, ruselina@gmail.com,
d.denissyuk@gmail.com, ndrahun@gmail.com, unuchak@gmail.com,
anofranka.n@gmail.com, david.latyshevich@gmail.com,
delfvad@gmail.com, yuras.hetsevich@gmail.com

This article deals with the problem of preserving the cultural and historical heritage of the Republic of Belarus in the information and digital space. Special attention is paid to cultural tourism and especially to interactive audio guides, which in information environment provide the opportunity to get acquainted with the preserved sights and landmarks of our country. There is also an online platform «Krokom», which contains a variety of audio guides on historical events, cultural and historical places, exhibitions and museums in the public domain.

Keywords: cultural and historical heritage; cultural tourism; an audio guide; online platform; application; museum; exhibition.

Кожны народ мае сваю культурна-гістарычную спадчыну, якая адыгрывае важную ролю ў захаванні нацыянальнага багацця. Культурная спадчына забяспечвае пераемнасць гістарычнага развіцця грамадства. Укараненне ў грамадстве ідэі аб асцярожных адносінах да культурнай спадчыны і яе захаванні рэалізуецца праз пашырэнне свядомасці таго, што сувязь з мінулым можа быць ўсталявана толькі праз помнікі культуры, якія нясуць у сабе ідэйныя рысы сваёй эпохі і маюць агульначалавечае значэнне і мастацкія вартасці. Да падобных манументаў (мемарыялаў) адносяцца артэфакты археалагічнага, этнаграфічнага, этналагічнага характару, нацыянальныя і рэлігійныя рэліквіі, якія захавалі творы такіх відаў мастацтва, як жывапіс, графіка, прыкладное мастацтва, кіно і фатаграфія. Крыніцамі гісторыка-культурнай спадчыны з'яўляюцца музеі, прыватныя калекцыі, фонды, бібліятэкі і інш. Сюды ж можна ўключыць і захаваныя старажытныя мовы і тапонімы. Усе згаданыя помнікі маюць значную навукова-сацыялагічную каштоўнасць і сацыяльна-гістарычнае значэнне і ацэньваюцца як гісторыка-культурныя артэфакты. Да нерухомах артэфактаў можна аднесці пачоры, стаянкі, руднікі, насыпы і гарадзішчы, якія прыйшлі да нас са старажытнасці, і помнікі архітэктуры розных гістарычных эпох, якія маюць сацыяльна-культурнае значэнне і гістарычную каштоўнасць. Па дадзеных артэфактах мы можам ўявіць сабе дух той эпохі, яе сацыяльны лад і спецыфічнасць, даведацца пра важнейшыя падзеі і выдатных прадстаўнікоў таго часу. Ня трэба забываць і аб прыродных ландшафтах, да якіх дакранулася чалавечая рука. Гэта тыя заповітныя месцы, дзе жылі нашы продкі. Гэтыя месцы маюць са-

цыяльна-культурную і эстэтычную, этнаграфічную, антрапалагічную каштоўнасць і на сённяшні дзень. Разуменне і аналіз атрыманага досведу перадаецца праз звычаі і традыцыі, менталітэт, віды і тыпы дзейнасці і г. д., якія вызначаюць культурную ідэнтычнасць дадзенага народа.

Для больш дэталёвага знаёмства з нашай гісторыяй, звычаямі і традыцыямі сучаснае грамадства прапануе выкарыстанне культурнага турызму, які прапаноўвае наведванне гістарычных, культурных славутасцей. Культурны турызм уключае такія напрамкі, як знаёмства з разнастайнымі гістарычнымі, архітэктурнымі ці культурнымі эпохамі праз наведванне архітэктурных помнікаў, музеяў, гістарычных маршрутаў; наведванне культурных мерапрыемстваў: наведванне фестываляў (музычных, тэатральных, кіно), рэлігійных свят, бою быкоў, выстаў і г.д.; наведванне лекцый, семінараў, курсаў навуковай мовы; удзел у фальклорных фестывалях. Пагрузіцца ў культурную атмасферу можна рознымі спосабамі: прачытаць інфармацыю на розных рэсурсах ці наведаць месца, якое вас зацікавіла, што значна лепш для візуальнага ўспрыняцця новай інфармацыі. Для планавання турыстычнага маршруту кожны можа адабраць розныя кірункі: спланаваць падарожжа, выкарыстоўваючы пералік экскурсійных праграм, або выбраць месцы, якія хоча наведаць, самастойна. Адносна новым кірункам на рынку прыкладанняў для падарожнікаў з'яўляюцца аўдыягіды для смартфонаў – зручны варыянт для самастойнага знаёмства з гарадскімі славутасцямі, – якія дазваляюць сабраць у адным месцы карты, аўдыя, фота і тэкставую інфармацыю. Перавага аўдыягідаў над традыцыйнымі папяровымі даведнікамі заключаецца ў магчымасці адначасова праслухаць інфармацыю і разглядзець славутасці. Перавага над індывідуальнымі гідамі – кошт паслуг, даступнасць прафесійных спецыялістаў і мультымоўнасць. Як правіла, паслугі індывідуальнага гіда каштуюць вялікіх грошай і добрага спецыяліста не так проста знайсці. Акрамя таго, не кожны кразнаўца можа валодаць рознымі мовамі, напрыклад, англійскай ці кітайскай. У гэтым выпадку будзе лепш выкарыстаць аўдыягід па незнаёмых мясцінах. Гэта дазваляе адмовіцца ад велізарных карт і цяжкіх даведнікаў. Падарожнік атрымлівае магчымасць не прывязвацца да экскурсійнай групы, даследуючы горад і яго славутасці самастойна ў сваім тэмпе. Су-

часныя мабільныя гіды павінны спалучаць у сабе інтэрактыўнасць, даступнасць, інфарматыўнасць і прафесійны кантэнт з дакладных лічбавых крыніц. Карыстальнік вызначае сваё месцазнаходжанне, шукае прыдатныя аб'екты на карце, прадстаўленыя медыя-кантэнтам прыкладання (аўдыявізуальнае апісанне аб'ектаў; гатовыя турмаршруты), і пасля гэтага пачынае маршрут. Нягледзячы на інфарматызацыю і камп'ютарызацыю турыстычных працэсаў і стварэнне ў апошнія гады мабільных гідаў як прыкладанняў для падарожнікаў, неабходна адзначыць слабую насычанасць дадзенага рынку. Канкурэнтаздольныя інтэрактыўныя даведнікі маюць магчымасць геалакацыі і пабудовы маршрутаў, інтэграцыі з сацсеткамі, інтэрактыўнае меню, відэа, аўдыя і інш. Спецыяльныя лічылнікі дазваляюць весці дэталёвы аналіз узаемадзеяння карыстальніка з кантэнтам.

Супрацоўнікі лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення АІПІ НАН Беларусі [1] пры падтрымцы спецыялістаў Інстытута гісторыі НАН Беларусі, якія ствараюць кантэнт прыкладання, на працягу апошніх пяці гадоў займаюцца распрацоўкамі інтэрактыўных аўдыягідаў па аглядзе культурна-гістарычных славукасцяў Рэспублікі Беларусь. Найбольш значныя распрацоўкі змяшчаюцца на агульнай вэб-платформе «Krokom», якая прадстаўляе такія пlyingклданні, як *аўдыягід па значных гістарычных мясцінах БНР ў гонар 100-годдзя з'яўлення БНР*, *аўдыягід па значных гістарычных мясцінах Беларускай Народнай Рэспублікі*, *аўдыягід па археалагічным музеі «Бярэсце»*, *аўдыягід па міжнароднай выставе «Беларусь і Біблія»*, *аўдыягід па музеі НАН Беларусі*, *аўдыягід «KrokomApp» па ўсёй Беларусі*, *аўдыягід «DRUK VKL» па друкарнях ВКЛ на тэрыторыі Беларусі*, *аўдыягід па XXVI Міжнародным форуме па інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогіях ТІБО-2019 (ТІБО) (малюнак 1) [2]. Усе прадстаўленыя распрацоўкі асвятляюць інфармацыю пра розныя культурныя мясціны і гістарычныя падзеі, што дазваляе карыстальніку абраць прыкладанне згодна сваім інтарэсам. Кожнае з прыкладанняў апісвае важную кропку, дае яе кароткае тэкставае і/ці агучанае апісанне і паказвае яе месцазнаходжанне на мапе. Яшчэ адной важнай асаблівасцю з'яўляецца наяўнасць прадстаўлення на розных платформах: анлайн-версія, Android, iOS.*

Малюнак 1 – Інтэрфейс анлайн-платформы «Krokom»

Першым гідам у спісе з’яўляецца *БНР100: Аўдыягід па Мінску* [3]. Ён прысвечаны 100-годдзю абвешчання Беларускай Народнай Рэспублікі. Аўдыягід правядзе па мясцінах Мінска, якія звязаныя з БНР. У экскурсіі прадстаўлены наступныя кропкі: месца Курлоўскага расстрэлу (Прывакзальная плошча), друкарня Грынблата, Купалаўскі тэатр, дзе адбыўся Першы Усебеларускі з’езд, будынак Рады БНР на Архірэйскай панадворку, будынак Урада БНР (дом мінскага губернатара на плошчы Свабоды), Дом незалежнасці па вуліцы Валадарскага, 9, дзе 25 сакавіка 1918 года была абвешчана незалежнасць БНР, і іншыя кропкі, звязаныя з гісторыяй і асобамі БНР. Аўдыягід даступны на беларускай і англійскай мовах. Працягам дадзенага праекта стаў *аўдыягід па значных гістарычных мясцінах Беларускай Народнай Рэспублікі*, які ўключае ў сябе важныя мясціны Мінска, Гародні, Слуцкіны [4].

Наступным аўдыягідам з’яўляецца *аўдыягід па археалагічным музеі «Бярэсце»*, унікальным археалагічным музеі, размешчаным ў горадзе Брэсце [5]. Гэта адзіны ў Еўропе музей сярэдневячнага ўсходнеславянскага горада, філіял Брэсцкага абласнога краязнаўчага музея і адзін з найбольш папулярных музейных аб’ектаў Брэста. Аўдыягід падтрымлівае 5 моў: беларускую, рускую, англійскую, польскую, кітайскую. На дадзены момант прадстаўлены 67 экспанатаў, размешчаныя ў 13 залах, а таксама галоўны экспанат музея – археалагічны раскоп плошчай 1118 квадратных метраў.

Пазнаёміцца з ўнікальным міжнародным выставачным праектам «Беларусь і Біблія», арганізаваным Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі і Групай даследавання рукапісаў (ЗША), можна выкарыстоўваючы *аўдыягід па міжнароднай выставе «Беларусь і Біблія»* [6]. Экспазіцыя адлюстроўвае гісторыю Бібліі ад ранніх каштоўных рукапісаў да нашых дзён. На выставе дэманструюцца рарытэты з Нацыянальнай бібліятэкі і замежных прыватных збораў. Асноўную частку экспазіцыі складаюць арыгіналы. Да найбольш значных адносяцца піктаграфічныя і клінапісныя таблічкі Месапатаміі (3–2 тыс. гадоў да н. э.), папірусныя фрагменты «Іліяды» Гамера (I ст. н. э.), байкі Эзопа (I ст. да н. э. – I ст. н. э.), сярэдневечныя манускрыпты на пергаменце, калекцыя разнастайных твораў, першадрукаваныя біблейскія тэксты, кнігі часоў Рэфармацыі, першыя пераклады Бібліі на нацыянальныя мовы, паліглоты і ілюстраваныя Бібліі. Выстава мае вялікую творчую пляцоўку, дзе можна было навучыцца пісаць гусіным пером у «рукапіснай майстэрні», пабыць друкараром і самому надрукаваць старонку з Бібліі Францыска Скарыны, паскладваць пазлы, сфатаграфавання ў фотазоне «Каўчэг Ноя» і іншае. Упершыню ў Беларусі экспанаваліся рарытэты сусветнай значнасці, узрост якіх дасягае 5 тысяч гадоў, таму можна ўявіць значнасць выставы і магчымасці яшчэ раз дакрануцца да сусветнай гісторыі.

Нацыянальная акадэмія навук Беларусі (НАН Беларусі) ажыццяўляе арганізацыю і каардынацыю фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў, якія выконваюцца ўсімі суб'ектамі навуковай дзейнасці, праводзіць фундаментальныя і прыкладныя навуковыя даследаванні і распрацоўкі па важнейшых напрамках прыродазнаўчых, тэхнічных, гуманітарных, сацыяльных навук і мастацтваў у мэтах атрымання новых ведаў аб чалавеку, грамадстве, прыродзе і штучна створаных аб'ектах, для павелічэння навукова-тэхнічнага, інтэлектуальнага і духоўнага патэнцыялу Рэспублікі Беларусь. У будынку прэзідыума НАН Беларусі існуе музей, які прадстаўляе разнастайныя экспанаты, прысвечаныя розным навуковым напрамкам [7]. *Аўдыягід па музеі Нацыянальнай акадэміі навук* адлюструе экспанаты ў галінах энэргетыкі і оптаэлектронікі, космасу, інфармацыйных тэхналогій, аграпрамысловасці, гала-

графіі і інш. Акрамя таго, кожны карыстальнік можа даведацца аб экспазіцыі распрацовак і Музеі гісторыі НАН.

Усе зацікаўленыя ў гісторыі беларускай пісьменнасці могуць выкарыстаць аўдыягід «*Druk VKL*» [8], які пакажа вам друкарні Вялікага Княства Літоўскага: у Вільні, Берасці, Нясвіжы, Лоску, Цяпіне, Заблудаве, Любчы. «*Druk VKL*» распавядзе, якая друкарня была першай на тэрыторыі сучаснай Беларусі, а якая першай пачала выкарыстоўваць кірыліцу ў сваіх выданнях. Вы даведаецеся, дзе была надрукавана першая кніга на тэрыторыі сучаснай Беларусі, дзе быў выдадзены Статут ВКЛ, хто з беларускіх палітычных дзеячаў ахвяраваў гадавы даход з усіх сваіх маёнткаў на выданне Бібліі і шмат іншага пра гісторыю Беларусі і кнігадрукавання. Дадзенае прыкладанне распрацавана да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання і беларускай Бібліі.

Рэспубліканскі форум «ТІБО» праводзіцца ў Рэспубліцы Беларусь на штогадовай аснове і ўяўляе сабой пляцоўку для абмену новымі дасягненнямі і перадавым вопытам у сферы інфармацыйных тэхналогій. Супрацоўнікам лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення АІПІ НАН Беларусі была дадзена ўнікальная магчымасць распрацаваць аўдыягід па XXVI Міжнародным форуме па інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогіях ТІБО-2019 (ТІБО) [9]. Наведвальнікі форуму – прадстаўнікі органаў дзяржаўнага кіравання ўсіх узроўняў, міжнародных арганізацый і дыпламатычных місій, прафесійных і бізнес-асацыяцый, навукова-даследчых і адукацыйных устаноў, дзяржаўных і прыватных кампаній, СМІ – атрымалі магчымасць пазнаёміцца віртуальна з экспазіцыяй выставы наступных напрамкаў: нацыянальная інфармацыйная інфраструктура; інфармацыйна-камунікацыйныя паслугі; комплексныя рашэнні для тэлекамунікацыйных аператараў; паслугі па праектаванні і будаўніцтве тэлекамунікацыйных сетак; лічбавае тэле-, радыё-, інтэрнэт-вяшчанне і кінавытворчасць; мабільныя сэрвісы і прыкладанні; інфармацыйныя тэхналогіі ў гарадскім і жыллёва-камунальным сектары; інфармацыйныя тэхналогіі ў сацыяльна-культурнай сферы; геаінфармацыйныя і навігацыйныя тэхналогіі; лічбавыя тэхналогіі ў паліграфічнай і выдавецкай дзейнасці; робататэхніка і інш.

Адной з галоўных распрацовак лабараторыі з’яўляецца інтэрактыўны аўдыягід «*KrokApp*». З дадзенай праграмай можна пазна-

ёміцца на афіцыйным сайце аўдыягіда [10], можна спампаваць мабільную версію для Android ці iOS. Для карыстальнікаў, якія жадаюць праглядаць маршрут на камп’ютары, даступна анлайн-версія прыкладання. «KrokApp» – гэта IT-платформа, якая дазваляе пачуць цікавыя факты, практычную інфармацыю і карысныя падказкі па ходзе руху чалавека па мясцовасці. Аўдыягід прапаноўвае два рэжымы выбару славурых мясцін: месцы і мапа Беларусі, на якой нанесены розныя мясціны па гарадах. Пасля абрання горада, у якім зацікаўлены карыстальнік, праграма выдае спіс аб’ектаў, з якімі можна пазнаёміцца. Апісанне кожнай мясціны пацвярджаецца афіцыйнымі навуковымі крыніцамі, зацверджанымі спецыялістамі Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Інфармацыя прадстаўлена ў аўдыя-, фота- і тэкставым фармаце: можна як праслухаць, так і прачытаць апісанне. Зараз «KrokApp» змяшчае славурых больш 60 гарадоў Беларусі. А гэта, у сваю чаргу, больш за 250 гісторыка-культурных аб’ектаў. Кантэнт даступны на трох мовах – беларускай, англійскай, рускай. Ужо распрацаваны прататып для чэшскай і кітайскай моў. Кантэнт-правайдэры актыўна дадаюць інфармацыю на агульны сервер krokapp.com, які імгненна дае доступ да электронных даных усім карыстальнікам.

Такім чынам, распрацаваны супрацоўнікамі лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення АІПІ НАН Беларусі праект «Крокам» накіраваны на забеспячэнне якаснага сэрвісу і прадстаўлення гісторыка-культурнай спадчыны гарадоў і мясцін Беларусі усім зацікаўленым, што прывядзе да зацікаўленасці спадчынай беларускай культуры мясцовых жыхароў гарадоў і іншых населеных пунктаў. Акрамя таго, платформа дае магчымасць развіваць рэкламу для прасоўвання малавядомых рэгіянальных аб’ектаў культурнай і гістарычнай значнасці, павышае ўзровень нацыянальнай самасвядомасці жыхароў Беларусі і прыцягвае ўвагу да аб’ектаў культурнай і гістарычнай значнасці, якія знаходзяцца ў аварыйным стане (аб’екты дойлідства). Мы таксама зацікаўлены ў пашырэнні сувязей з беларускімі навукоўцамі, філолагамі і выкладчыкамі для стварэння і распрацоўкі новых аўдыягідаў для краязнаўчых музеяў, выстаў і іншых арганізацый з мэтай павелічэння ведаў беларускай супольнасці аб разнастайных распрацоўках для захавання культурна-гістарычнай спадчыны.

Літаратура

1. Лабараторыя распазнавання і сінтэзу маўлення [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://ssrlab.by/>. – Дата доступу: 18.02.2020.
2. Крокам па тутэйшым краі і ваколіцах з вашым асабістым аўдыягідам [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://krokam.com/#>. – Дата доступу: 01.03.2020.
3. BNR 100 [Электронны рэсурс] // Google play. – Рэжым доступу: <https://play.google.com/store/apps/details?id=by.ssrlab.BNR&hl=be>. – Дата доступу: 14.08.2020.
4. Інтэрнэт-версія аўдыягіда, прысвечанага тэме «Беларуская Народная Рэспубліка» [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://bnr.krokam.by/>. – Дата доступу: 04.09.2020.
5. Аўдыягід па археалагічным музеі «Бярэсце» [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://krokam.com/biarescie>. – Дата доступу: 10.03.2020.
6. Аўдыягід па міжнароднай выставе «Беларусь і Біблія» [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://krokam.com/belarus-bible>. – Дата доступу: 10.03.2018.
7. Аўдыягід па музеі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://krokam.com/NASBelarus>. – Дата доступу: 18.03.2020.
8. Druk VKL [Электронны рэсурс] // Google play. – Рэжым доступу: <https://play.google.com/store/apps/details?id=by.ssrlab.druk&hl=be>. – Дата доступу: 18.01.2020.
9. Аўдыягід па XXVI Міжнароднаму форуму па інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогіях ТІБО-2019 (TIBO) [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://krokam.com/tibo2019>. – Дата доступу: 27.12.2019.
10. KrokApp – персанальны аўдыягід па гарадах Беларусі [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://krokapp.by/>. – Дата доступу: 26.09.2019.

Н. Г. Шпаковская. ВИКИНГ КАК КРОСС-КУЛЬТУРНЫЙ КОММУНИКАТОР В СОВРЕМЕННОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ КУЛЬТУРЕ СКАНДИНАВИИ.....	177
Н. М. Звёздкин. НАЦИОНАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА КАК ФАКТОР КОНСОЛИДАЦИИ ОБЩЕСТВА: ПАТРИОТИЧЕСКИЙ И НАЦИОНАЛИСТИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ	185
О. И. Ажгиревич. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КУЛЬТУР БЕЛАРУСИ, РОССИИ И КИТАЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ (В РАМКАХ ПРОЕКТА «ОДИН ПОЯС – ОДИН ПУТЬ»)	193
Я. С. Зяноўка, Э. У. Русецкая, З. А. Дзенісюк, А. Я. Драгун, А. У. Унучак, Н. В. Анофранка, Д. І. Латышэвіч, В. А. Захар’ёў, Ю. С. Гецэвіч. ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЯ СПАДЧЫНА БЕЛАРУСІ З АСАБІСТЫМІ АЎДЫЯГІДАМІ «КРОКАМ»	202
В. Ю. Себруковіч. МЕДЫЯПРАСТОРА СУЧАСНАГА МУЗЕЯ: КАМУНІКАТЫЎНЫ АСПЕКТ	211
О. Е. Гопиенко. ВИРТУАЛЬНЫЙ МИР КАК ЧАСТЬ САМОПОЗНАНИЯ ЧЕЛОВЕКА.....	218
О. Л. Гутько. АНТРОПОЛОГИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОММУНИКАЦИИ В КОНЦЕПЦИИ ЭДВАРДА Т. ХОЛЛА	223
ИССЛЕДОВАНИЯ МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ.....	232
Сюе Лина. ТРАДИЦИОННАЯ ПРАЗДНИЧНАЯ КУЛЬТУРА КИТАЯ	232
Фу Жао. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РАЗВИТИЯ МУЗЫКАЛЬНОЙ И КУЛЬТУРНОЙ ИНДУСТРИИ КИТАЯ	239
Ли Вэйвэй. ДВИЖУЩИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ КИТАЙСКО- БЕЛОРУССКИХ КОММУНИКАЦИЙ.....	245
Лю Синься. СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ КИТАЯ И БЕЛАРУСИ (НА ПРИМЕРЕ НАРОДНЫХ ТАНЦЕВ)	253